

УДК 021:316.77:004-048.62:[008:719
DOI: 10.31866/2616-7654.17.2026.361597

БІБЛІОТЕКА У СИСТЕМІ ЦИФРОВОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

*Вячеслав Мамон,
аспірант,
Харківська державна академія культури
(Харків, Україна)
e-mail: asp_mamon_viacheslav@xdak.ukr.education
ORCID ID: 0009-0003-6467-0505*

Для цитування:

Мамон, В. (2026). Бібліотека у системі цифрової репрезентації культурної спадщини. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 17, 53–63. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.17.2026.361597>

Метою статті є визначення структурних складових системи цифрової репрезентації культурної спадщини та з'ясування ролі бібліотек як суб'єктів цієї діяльності. Дослідження зосереджене на аналізі взаємодії між об'єктами культурної спадщини, інституціями-репрезентаторами, фахівцями, технологічною інфраструктурою, функціональними процесами й користувачами, які у сукупності формують цілісну систему цифрової репрезентації культурної пам'яті.

Методи дослідження втілені через системний підхід, реалізований через структурно-функціональний аналіз взаємозв'язків між елементами системи. Використано міждисциплінарні методи інформаційних наук і цифрової гуманітаристики, а також результати міжнародних досліджень ефективності цифрових бібліотек, положення теорії інтероперабельності даних і аналіз практик цифровізації в бібліотеках України, що дозволило поєднати технологічний та соціокультурний виміри цифрової репрезентації.

Наукова новизна полягає в уточненні складу системи цифрової репрезентації культурної спадщини та обґрунтуванні ролі бібліотеки як координуючого суб'єкта, що узгоджує діяльність інституцій, фахівців, інфраструктурні рішення і функціональні процеси. Запропоновано узагальнювальну модель системи, яка відображає не перелік компонентів, а характер їхньої взаємодії в умовах зростання вимог до якості даних, відкритості та інтероперабельності.

Основні висновки. Доведено, що бібліотеки посідають ключове місце в системі цифрової репрезентації культурної спадщини завдяки поєднанню організаційних, методичних і комунікаційних функцій. Вони забезпечують координацію процесів оцифрування, опису, доступу та збереження цифрових ресурсів, сприяють формуванню цифрових компетентностей користувачів і підтримують інтеграцію національних ресурсів у міжнародний інформаційний простір. Подальший розвиток системи пов'язаний зі зміцненням національної цифрової інфраструктури та узгодженням практик опису і репрезентації з європейськими моделями.

Ключові слова: бібліотека; цифрова репрезентація; культурна спадщина; цифрові ресурси; цифрові колекції; медіаплатформа.

ВСТУП

Культурна спадщина є основою національної ідентичності та одним із найважливіших чинників культурного й освітнього розвитку суспільства. Вона формує уявлення про історію та цінності, визначає світоглядні орієнтири, наводить місток між минулим і майбутнім. У сучасних умовах цифрової цивілізації формується система збереження та репрезентації культурної спадщини, яка набуває особливої актуальності як у глобальному, так і в українському інформаційному просторі.

Традиційно бібліотеки, архіви й музеї були сховищами, де зберігалися документи, книги та інші джерела культури. Сьогодні вони перетворюються на активних учасників глобального цифрового простору. Цифрова репрезентація відкриває можливості для вільного доступу до колекцій, їх інтеграції у міжнародні бази даних, використання у наукових дослідженнях і в освітньому процесі. Вона створює новий формат спілкування людини з культурою – через електронні ресурси, цифрові виставки, інтерактивні сервіси.

Водночас цифровізація культурної спадщини – це не лише технологічний процес. Це виклик, який вимагає осмислення ролі бібліотек у суспільстві, визначення нових функцій у сфері культурної дипломатії, освіти та безпеки. Цифрові ресурси стають не просто інформаційними сховищами, а й інструментами формування стійкості до дезінформації, засобами популяризації національної культури у світі, платформами для міжкультурного діалогу.

Для України ця проблема є особливо значущою. З одного боку, необхідно захистити культурну спадщину від фізичних втрат, зумовлених війною та іншими загрозами. З іншого – важливо інтегрувати її у світовий цифровий простір, забезпечити доступність для громадян і міжнародної спільноти, зробити видимою у глобальному інформаційному середовищі. Саме бібліотеки мають стати провідниками цього процесу, адже вони поєднують культурну традицію, наукову системність і сучасні технології.

Таким чином, проблема цифрової репрезентації культурної спадщини полягає у створенні системи, що забезпечить її збереження, доступність і розвиток, а також зробить бібліотеки ключовими агентами інтеграції України у світовий культурний та освітній простір.

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ

Проблематика цифрової репрезентації культурної спадщини віддзеркалюється у працях українських та зарубіжних дослідників, які відтворюють різні наукові підходи або окремі складники цієї системи.

Трансформацію бібліотек у цифрову добу досліджено О. Мар'їною (2017), яка обґрунтовує перехід від традиційної до медіаплатформної моделі діяльності. Науковиця вважає, що «перехід до цифрової епохи, до нових, ширших можливостей реалізації бібліотечних установ у електронному технологічному середовищі відбувається насамперед через інтеграцію бібліотечного виробництва до електронного медіасередовища та актуалізацію ресурсної бази бібліотечної галузі в контексті гуманізації суспільного життя» (с. 44). Це твердження дає підстави розглядати цифрову трансформацію бібліотек не лише як технологічне оновлення, а як зміну логіки їхнього функціонування, у якій медіаплатформність стає інструментом розширення культурної та суспільної ролі бібліотек. Цифрова присутність бібліотек у глобальному

вебсередовищі, вебметричні показники діяльності національних бібліотек та розвиток їхньої онлайн-репутації розглянуті колективом авторів у роботі *Webometric Analysis of National Libraries Websites*. Автори аналізують показники прямого та реферального трафіку, позиції вебсайтів у категоріях і рейтингах, дані пошукових систем і соціальних медіа та поведінкові характеристики користувачів. Дослідники вважають, що «дані про прямий та реферальний трафік, позицію вебсайту в категоріях і рейтингах, пошукових системах та соціальних медіа свідчать про успішну інтеграцію бібліотечного контенту у вебсередовище» (переклад автора). Таке трактування вебметричних показників дає змогу розглядати цифрову присутність бібліотек не лише як показник технічної активності, а як індикатор їхньої реальної залученості у глобальні комунікаційні процеси (Davydova et al., 2020, p. 175).

Існуючі моделі цифрової репрезентації документної спадщини розглянуті М. Шевченко (2022), яка пропонує класифікацію проєктів оцифрування за масштабами їх реалізації – від локальних цифрових колекцій до інтегрованих міжнародних ресурсів. Авторка зазначає, що «аналіз проєктів оцифрування бібліотек України дає змогу класифікувати їх за масштабами реалізації на локальні, регіональні, національні, міждержавні та світові» (с. 120–121). Узагальнюючи ці підходи, зазначимо, що така багаторівнева класифікація дозволяє точніше окреслити місце українських бібліотек у цифровому середовищі та показує, як різні масштаби проєктів формують різні моделі репрезентації спадщини.

Культурологічний аспект проблеми розкриває Т. Горбул (2024), який інтерпретує діджиталізацію культурної спадщини як чинник міжкультурного діалогу, інтеграції України в європейський простір та збереження ідентичності у глобалізованому середовищі (с. 144–145). Галузевий аспект цифрової репрезентації документної спадщини розкрито у дослідженні колективу авторів, в якому проаналізовано представлення правових ресурсів у цифрових бібліотечних колекціях та підкреслено їх значення для збереження історико-культурної спадщини (Polovynchuk et al., 2022, pp. 31–32).

Кадрово-компетентнісний компонент цифрової репрезентації описує І. Лобузин (2019), акцентуючи, що на старті цифрових робіт вирішальним є «формування цифрових об'єктів і метаданих до них (адміністративних, описових, структурних та технічних)» (с. 19). Це означає, що якість цифрових ресурсів залежить не лише від інституцій і платформ, а й від фахівців, які виконують оцифрування та опис і забезпечують повноту метаданих.

У воєнному контексті важливим є дослідження, де доведено роль цифрової спадщини у збереженні культурної пам'яті та протидії дезінформації (Siliutina et al., 2024, p. 263). Авторка акцентує увагу на важливості генерації власних баз даних, здатних забезпечити оперативний доступ до достовірних історичних джерел.

Цифрову репрезентацію архівної спадщини аналізує А. Хромов (2020), який зауважує на проблемі недостатнього представлення українських установ у європейських цифрових проєктах. Дослідник підкреслює, що таке розміщення архівних матеріалів у міжнародному вебсередовищі є необхідним для інформування європейської аудиторії про «тяглість державницьких традицій» та для інтеграції українських документальних ресурсів у загальноєвропейський простір знань (с. 11).

На міжнародному рівні методологічні підходи до оцінювання цифрових репрезентацій культурної спадщини узагальнено в аналітичній праці А. Шірі та Е. Вілла-

нуевої (Villanueva & Shiri, 2021), які, підсумовуючи результати системного огляду 59 досліджень, підкреслюють наявність суттєвих прогалин у науковому дискурсі: «Хоча всі дослідження, включені до цієї статті, були корисними..., вони також висвітлили недоліки сучасної оціночної літератури у сфері цифрових бібліотек культурної спадщини» (переклад автора) (р. 326). Науковці виділяють три основні напрями оцінювання цифрових бібліотек і архівів культурної спадщини: користувачький, інтерфейсний і системний. У корпусі 59 досліджень домінує користувачький напрям (52), тоді як інтерфейсний і системний представлені майже однаково (26 і 27 відповідно). На думку авторів, ця типологія допомагає побачити дисбаланс між переважанням користувачьких оцінювань і меншою увагою до інтерфейсного та системного вимірів, а отже – окреслює напрями, що потребують додаткового опрацювання. Також помітний внесок у дослідження теоретичних питань цифрової репрезентації культурної спадщини робить Д. Ойган разом із співавторами, підкреслюючи значення цифрової грамотності щодо Wikidata для модернізації бібліотечних практик (Ouyghan et al., 2025). Питання креативної репрезентації культурної спадщини через відкриті дані розкривають Т. Сант і Е. Табоне (Sant & Tabone, 2024), акцентуючи на інноваційних можливостях цифрової інтерпретації спадщини в сучасних культурних інфраструктурах (рр. 379–381).

Мета статті – визначити складові системи цифрової репрезентації культурної спадщини і роль бібліотек як суб'єктів цієї діяльності.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження цифрової репрезентації культурної спадщини перебуває на перетині кількох наукових напрямів: бібліотекознавства, культурології, інформаційних наук та цифрової гуманітаристики. Це зумовлює необхідність опори на міждисциплінарні підходи та методологічні рамки, які враховують як технологічні, так і культурологічні аспекти.

Використано принципи системного підходу, структурно-функціонального аналізу та концепції інтероперабельності даних. Системний підхід реалізовано через виокремлення ключових компонентів цифрової репрезентації та аналіз їх взаємодії. У фокусі – зв'язки між інституціями, фахівцями, інфраструктурою, процесами й користувачами. Вони визначають якість і доступність цифрових об'єктів. Це дозволяє обґрунтувати роль бібліотеки як координатора процесів опису, доступу та довготривалого збереження. Ураховано результати узагальнюючих оглядів, які демонструють методологічну різноманітність оцінки цифрових бібліотек і архівів: від бібліометрії та лог-аналізу до UX-метрик і якісних інтерв'ю. Це дозволяє поєднувати технічні виміри (стандарты, архітектура даних, інтегрованість) із соціокультурними (відповідність цінностям, інклюзія, залучення спільнот).

Для нашого дослідження це означає, що бібліотеки як суб'єкти цифрової репрезентації культурної спадщини мають оцінювати не лише технічні характеристики (інтерфейс, доступність, інтероперабельність), а й культурний вимір – відповідність мовному, соціальному та ціннісному контексту, залучення локальних спільнот, інклюзивність даних. Саме поєднання цих вимірів забезпечує репрезентативність і сталість цифрових ресурсів.

Таким чином, методологічною основою статті є міждисциплінарний підхід, що інтегрує бібліотекознавчі та культурологічні концепти, а також сучасні моделі

оцінювання цифрових бібліотек культурної спадщини. Це дозволяє аналізувати як сучасні практики цифровізації в Україні, так і перспективи їх інтеграції у європейський цифровий простір.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Першу складову системи цифрової репрезентації культурної спадщини в Україні становлять різноманітні об'єкти культурної спадщини – книги, рукописи, архівні матеріали, твори мистецтва, фотографії, аудіовізуальні джерела, цифрові артефакти й матеріальні пам'ятки. Саме вони визначають зміст цифрових ресурсів і водночас ставлять вимоги до їхнього оцифрування, опису та довготривалого збереження. На відміну від країн Європейського Союзу, де ще у 2000-х роках цифровізація культурної спадщини була визначена стратегічним пріоритетом на національному рівні, український контекст тривалий час залишався фрагментарним, побудованим на окремих проектних ініціативах.

Ситуація докорінно змінилася після 2022 року, коли цифрова репрезентація матеріальних та нематеріальних об'єктів культурної спадщини набула передусім безпекового значення. У воєнних умовах цифрові копії виконують критичні функції: вони забезпечують культурні артефакти від фізичного знищення, документують культурні втрати, зберігають докази злочинів щодо культурної спадщини та підтримують тяглість історичної пам'яті навіть за умов повної втрати оригіналів (Горбул, 2024, с. 186–188; Siliutina et al., 2024, р. 263). Таким чином, саме об'єкти культурної спадщини стають точкою відліку всієї системи: вони визначають потребу в цифровізації, задають вимоги до технологій та стандартизації і формують зміст культурної пам'яті, доступної у цифровому форматі.

Наступну складову становлять інституції-репрезентатори, які виступають суб'єктами цифрової репрезентації: бібліотеки, архіви, музеї, Книжкова палата, науково-дослідні інститути, університетські центри цифрових гуманітарних наук, а також міжнародні організації й агрегатори даних. Українські бібліотеки у сучасній цифровій екосистемі вже не позиціонуються як установи, що виконують лише технічні операції з оцифрування. Вони дедалі більше виступають інституціями інтерпретації, комунікації та освітньо-наукової інтеграції цифрових матеріалів. Це відповідає концепції трансформації бібліотек від традиційної моделі інформаційного виробництва до медіаплатформної логіки діяльності, у межах якої бібліотека стає виробником контенту, цифровим комунікатором і провайдером культурної дипломатії (Мар'їна, 2017, с. 191–192, 267). Аналіз глобального рейтингу 136 світових бібліотек демонструє, що книгозбірні активно входять у глобальне вебсередовище, формують онлайн-репутацію, взаємодіють з аудиторіями через цифрові сервіси та забезпечують нові моделі доступу до культурної спадщини (Davudova et al., 2020, pp. 174–175). У цьому процесі бібліотека є координатором, який узгоджує опис, доступ і збереження цифрових ресурсів між учасниками системи.

У воєнному контексті роль бібліотек як інституцій-репрезентаторів цифрової репрезентації культурної спадщини суттєво посилилася: вони забезпечують резервне копіювання цифрових ресурсів, публічну верифікацію джерел, співпрацю з міжнародними партнерами та підтримання культурної безпеки. Саме бібліотеки в Україні стали ядром цифрового збереження під час агресії – інституціями, здатними підтримувати глобальну видимість української культурної ідентичності.

Окремим компонентом системи цифрової репрезентації є фахівці, які забезпечують перетворення об'єкта культурної спадщини на керований цифровий ресурс. Їхня діяльність охоплює не тільки технічне створення файлу, а й формування опису та службових характеристик, без яких цифровий об'єкт не може бути інтегрований у колекцію та підтримуваний у часі (Лобузін, 2019, с. 19). Саме на цьому рівні закладаються відтворюваність опису, інтероперабельність і передумови довготривалого збереження. Тому фахівці в системі виступають не «додатком» до інституцій, а умовою якості цифрової репрезентації: від їхніх рішень залежить, чи стане цифровий об'єкт придатним для надійного доступу, повторного використання та збереження.

Технічним фундаментом системи є її технологічна інфраструктура, яка охоплює процеси сканування, створення цифрових копій, 3D-моделювання, електронні каталоги, цифрові репозитарії, бази даних, вебплатформи, системи пошуку, мультимедійні засоби та інструменти структурування даних. Аналіз цифрової поведінки користувачів на основі даних світових бібліотек показує, що технології впливають на способи доступу до документованої спадщини: пошукові механізми, прямий трафік, реферальні джерела й соціальні канали формують нові моделі взаємодії із цифровими ресурсами, що виводить інфраструктуру за межі суто технічного забезпечення (Davydova et al., 2020, pp. 174–175).

Європейські програми цифрової культури вимагають від національних інституцій використання інтероперабельних форматів (EDM, IIIF), агрегаторної інфраструктури, семантичної сумісності та якісних метаданих (European Commission, 2020, pp. 32–33). Технологічна інфраструктура охоплює і професійні компетентності: робота зі структурованими даними, зокрема з Wikidata, дедалі частіше розглядається як базова вимога для підтримки відкритої науки й інтеграції у глобальні інформаційні мережі (Oyighan et al., 2025). Водночас брак національної інфраструктури для агрегування даних, відсутність єдиного узгодженого механізму інтеграції та передавання метаданих до Europeana або Archives Portal Europe, неузгодженість стандартів і правил опису (форматів та заповнення метаданих) та нерівномірність цифрових компетентностей фахівців і робочих команд між установами залишаються головними бар'єрами інфраструктурного розвитку (Шевченко, 2022, с. 112–118; Хромов, 2020, с. 11).

Операційне ядро системи цифрової репрезентації становлять функціональні процеси, поєднуючи технічні, методологічні та соціокультурні аспекти. Вони охоплюють оцифрування, що включає сканування, фотофіксацію та 3D-моделювання; формування метаданих, класифікацію, стандартизацію і каталогізацію; забезпечення довготривалого збереження та архівування цифрових ресурсів у репозитаріях; репрезентацію матеріалів через сайти, каталоги, цифрові бібліотеки й агрегатори; механізми популяризації, міжкультурного діалогу й культурної дипломатії; а також освітню складову, пов'язану з розвитком цифрових навичок і методичною підтримкою користувачів.

Діджиталізація культурної спадщини водночас стає засобом інтеграції України в європейський культурний простір і каналом міжкультурної комунікації (Горбул, 2024, с. 135–136). У воєнних умовах функціональні процеси набули додаткового значення, перетворившись на інструмент документування руйнувань,

збереження доказових матеріалів та підтримання тягlosti культурної пам'яті (Siliutina et al., 2024, pp. 263–267).

Освітні практики відіграють окрему й особливо важливу роль у структурі функціональних процесів. Бібліотеки закладів вищої освіти формують навчальні траєкторії, що охоплюють шлях від базової інформаційної грамотності до складних компетентностей роботи з даними, цифрової етики, авторського права, інтеперабельності та стійкості до дезінформації (Siliutina et al., 2024, p. 263).

Міжнародні моделі цифрової кураторської діяльності демонструють потенціал структурованих даних та візуалізацій: вони дозволяють виявляти приховані зв'язки між об'єктами культурної спадщини, створювати нові інтерпретації колекцій та розширювати дослідницькі практики (Sant & Tabone, 2024, pp. 379–381, 389). Узагальнений аналіз 59 наукових досліджень у сфері цифрових бібліотек підтверджує, що сучасна оцінка цифрових ресурсів дедалі більше тяжіє до користувачко-орієнтованих підходів – юзабіліті-тестування, вивчення досвіду взаємодії та змішаних методів, які дозволяють враховувати не лише технічну ефективність, а й культурну та освітню значущість цифрових сервісів (Villanueva & Shiri, 2021, pp. 317–320).

Ще однією складовою системи цифрової репрезентації є користувачі – науковці, дослідники, викладачі, студенти, працівники культурних установ і широка громадськість. Саме вони визначають попит на цифрові ресурси, формують критерії оцінювання якості, задають вимоги до інтерфейсів, відкритості і зручності використання, а також до інтеграції національних колекцій у глобальні інформаційні системи.

Для користувачів цифрова репрезентація культурної спадщини є засобом доступу незалежно від місця проживання, інституційної приналежності або фізичних обмежень. У цьому сенсі цифрова спадщина виконує соціальну й демократизуючу функцію, забезпечуючи рівний доступ до знань і культурної пам'яті.

Таким чином, цифрова репрезентація культурної спадщини в Україні – це система, що включає об'єкти культурної спадщини, інституції-репрезентатори, інфраструктуру, процеси й користувачів і водночас виконує завдання збереження культурної пам'яті, підтримання культурної безпеки, забезпечення міжнародної інтеграції, розвитку освіти та досліджень. Її подальший розвиток потребує комплексної стратегії, узгоджених стандартів, стабільної інфраструктури та професійної підготовки фахівців.

Узагальнення наведеного аналізу дає змогу подати систему цифрової репрезентації культурної спадщини як сукупність взаємопов'язаних елементів, що функціонують не ізольовано, а у постійній взаємодії. Для наочного відображення цих зв'язків запропоновано схему (рис. 1), яка синтезує описані компоненти та їхні взаємозалежності.

Схема демонструє, як об'єкти культурної спадщини через діяльність інституцій-репрезентаторів і фахівців залучаються до функціональних процесів, реалізованих на основі технологічної інфраструктури, та спрямовуються до користувачів. Така візуалізація дозволяє показати системний характер цифрової репрезентації і координувальну роль бібліотеки в узгодженні цих зв'язків, а також зворотний зв'язок користувачів з інституціями.

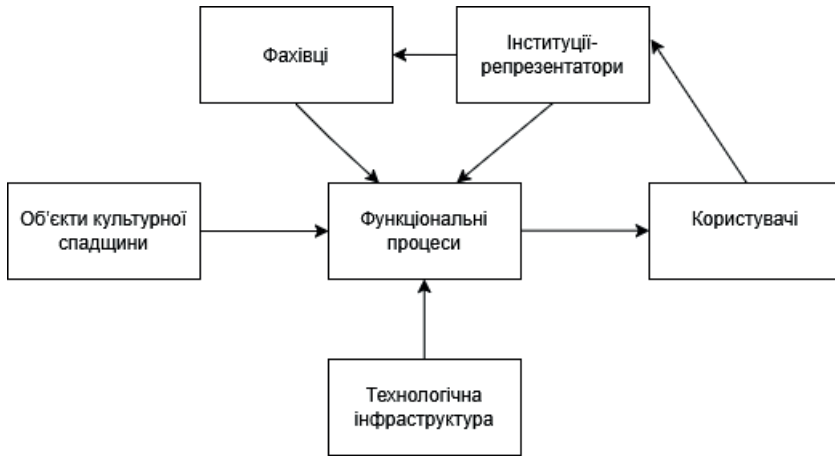

Рисунок 1. Схема системи цифрової репрезентації культурної спадщини

Джерело: авторська розробка

ВИСНОВКИ

Дослідження показало, що система цифрової репрезентації культурної спадщини складається із шести ключових елементів: об'єктів культурної спадщини, інституцій-репрезентаторів, фахівців, технологічної інфраструктури, функціональних процесів і користувачів. У цій системі бібліотеки посідають центральне місце, оскільки поєднують збереження, опис, інтерпретацію і поширення культурних ресурсів у цифровому середовищі та координують роботу фахівців, які забезпечують створення і підтримання цифрових ресурсів.

Бібліотеки виступають не тільки технічними виконавцями процесу оцифрування, але й інституціями, які забезпечують системність даних, підтримують інтегрованість, організують доступ та гарантують якість цифрових ресурсів. Вони виконують методичну і освітню роль, формуючи цифрові компетентності користувачів, підтримуючи навчальні програми з інформаційної грамотності та digital humanities. Як комунікаційні центри бібліотеки забезпечують соціокультурну взаємодію, сприяють інтерпретації колекцій, популяризації культурної спадщини та розвитку культурної дипломатії.

З'ясовано, що бібліотеки в сучасному цифровому середовищі трансформуються у багатофункціональні медіаплатформи, здатні інтегрувати українські культурні ресурси у глобальні цифрові екосистеми та забезпечувати їхню видимість, доступність і аналітичну цінність. Подальший успіх цифрової репрезентації залежить від розвитку інфраструктурних рішень, узгодження стандартів та підвищення фахових компетентностей, але саме бібліотеки залишаються інституціями, здатними забезпечити сталість, відкритість і розвиток цифрової культурної пам'яті. Бібліотеки постають активними агентами цифрових трансформацій і важливими інтеграторами української культурної спадщини у сучасний інформаційно-культурний простір.

Подальше вивчення теми потребує поглибленого аналізу національної інф-

раструктури передачі та агрегування цифрових даних, зокрема механізмів її узгодження з європейськими моделями інтеперабельності. Перспективним також є дослідження практик використання структурованих даних у бібліотеках та впливу цих практик на видимість української спадщини у глобальних інформаційних системах. На окрему увагу заслуговують питання довготривалого збереження цифрових ресурсів, оцінювання якості метаданих, а також користувацькі моделі взаємодії із цифровими колекціями в умовах зростаючої ролі відкритих даних і цифрової освіти.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Горбул, Т. О. (2024). *Діджиталізація культурної спадщини в контексті соціокультурних трансформацій XXI століття* [Дисертація доктора філософії, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв]. <https://elib.nakkim.edu.ua/handle/123456789/5483>
- Лобузін, І. В. (2019). Цифрові бібліотекарі доби е-науки та семантичних веб-технологій. *Бібліотечний вісник*, 6(254), 18–24.
- Мар'їна, О. Ю. (2017). *Бібліотека в цифровому просторі*. Харківська державна академія культури.
- Хромов, А. (2020). Портал «Архіви Європи» та репрезентація України в європейському просторі оцифрованого культурного надбання. *Архіви України*, 2(323), 7–16. <https://doi.org/10.47315/archives2020.323.007>
- Шевченко, М. О. (2022). *Оцифрування фондів бібліотек України* [Дисертація доктора філософії, Харківська державна академія культури]. https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/specrada/specrada/Shevchenko/disShevchenko.pdf
- Davydova, I., Marina, O., Marin, S., & Peleshchyshyn, A. (2020, May 21). Webometric analysis of national libraries websites. In S. Fedushko & T. O. Edoh (Eds.), *Control, optimisation and analytical processing of social networks (COAPSN 2020)* [Workshop proceedings] (pp. 165–176). Lviv Polytechnic National University. <https://ceur-ws.org/Vol-2616/paper14.pdf>
- European Commission. (2020). *Europeana strategy 2020–2025: Empowering digital change*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2759/524581>
- Oyighan, D., Oladokun, B. D., & Ogwula, J. A. (2025). Capacitating librarians with Wikidata literacy for managing Wikipedia information resources: Implications to libraries. *Management (Montevideo)*, 3, 146. <https://doi.org/10.62486/agma2025146>
- Polovynchuk, Y. M., Bondarenko, V. I., Matviichuk, L. O., & Strunhar, V. (2022). Legal resources of historical and cultural heritage: Presentation in library collections and their popularization. *University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings*, 7, 29–35. https://doi.org/10.15802/unilib/2022_270740
- Sant, T., & Tabone, E. (2024). Art through Wikidata: A Digital-Curation Perspective. *Mimesis Journal*, 13(2), 379–389. <https://doi.org/10.13135/2389-6086/10021>
- Siliutina, I., Tytar, O., Barbash, M., Petrenko, N., & Yepyk, L. (2024). Cultural preservation and digital heritage: challenges and opportunities. *Amazonia Investiga*, 13(75), 262–273. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.75.03.22>
- Villanueva, E., & Shiri, A. (2021). Methodological diversity in the evaluation of cultural heritage digital libraries and archives: An analysis of frameworks and methods. *Canadian Journal of Information and Library Science*, 43(3), 316–342. <https://muse.jhu.edu/article/781390/pdf>

REFERENCES

- Davydova, I., Marina, O., Marin, S., & Peleshchyshyn, A. (2020, May 21). Webometric analysis of national libraries websites. In S. Fedushko & T. O. Edoh (Eds.), *Control, optimisation and analytical processing of social networks (COAPSN 2020)* [Workshop proceedings] (pp. 165–176). Lviv Polytechnic National University. <https://ceur-ws.org/Vol-2616/paper14.pdf> [in English].
- European Commission. (2020). *Europeana strategy 2020–2025: Empowering digital change*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2759/524581> [in English].
- Horbul, T. O. (2024). *Didzhitalizatsiia kulturnoi spadshchyny v konteksti sotsiokulturnykh transformatsii XXI stolittia* [Digitalization of cultural heritage in the context of sociocultural transformations of the 21st century] [PhD Dissertation, National Academy of Culture and Arts Management]. <https://elib.nakkim.edu.ua/handle/123456789/5483> [in Ukrainian].
- Khromov, A. (2020). Portal "Arkhyvy Yevropy" ta reprezentatsiia Ukrainy v yevropeiskomu prostori otsyfrovanoho kulturnoho nadbannia [The portal "Archives of Europe" and representation of Ukraine in the European sphere of digital cultural heritage]. *Archives of Ukraine*, 2(323), 7–16. <https://doi.org/10.47315/archives2020.323.007> [in Ukrainian].
- Lobuzin, I. V. (2019). Tsyfrovi bibliotekari doby e-nauky ta semantychnykh veb-tekhnologii [Digital libraries of the age of e-science and semantic web technologies]. *Biblioteknyi visnyk*, 6(254), 18–24 [in Ukrainian].
- Marina, O. Yu. (2017). *Biblioteka v tsyfrovomu prostori* [Library in the digital space]. Kharkiv State Academy of Culture [in Ukrainian].
- Oyighan, D., Oladokun, B. D., & Ogwula, J. A. (2025). Capacitating librarians with Wikidata literacy for managing Wikipedia information resources: Implications to libraries. *Management (Montevideo)*, 3, 146. <https://doi.org/10.62486/agma2025146> [in English].
- Polovynchuk, Y. M., Bondarenko, V. I., Matviichuk, L. O., & Strunhar, V. (2022). Legal resources of historical and cultural heritage: Presentation in library collections and their popularization. *University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings*, 7, 29–35. https://doi.org/10.15802/unilib/2022_270740 [in English].
- Sant, T., & Tabone, E. (2024). Art through Wikidata: A Digital-Curation Perspective. *Mimesis Journal*, 13(2), 379–389. <https://doi.org/10.13135/2389-6086/10021> [in English].
- Shevchenko, M. O. (2022). *Otsyfruvannia fondiv bibliotek Ukrainy* [Digitizing the library collections of Ukraine] [PhD Dissertation, Kharkiv State Academy of Culture]. https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/specrada/specrada/Shevchenko/disShevchenko.pdf [in Ukrainian].
- Siliutina, I., Tytar, O., Barbash, M., Petrenko, N., & Yepyk, L. (2024). Cultural preservation and digital heritage: challenges and opportunities. *Amazonia Investiga*, 13(75), 262–273. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.75.03.22> [in English].
- Villanueva, E., & Shiri, A. (2021). Methodological diversity in the evaluation of cultural heritage digital libraries and archives: An analysis of frameworks and methods. *Canadian Journal of Information and Library Science*, 43(3), 316–342. <https://muse.jhu.edu/article/781390/pdf> [in English].

UDC 021:316.77:004-048.62:[008:719

Viacheslav Mamon,
PhD Student,
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine)
e-mail: asp_mamon_viacheslav@xdak.ukr.education
ORCID ID: 0009-0003-6467-0505

LIBRARY IN THE SYSTEM OF DIGITAL REPRESENTATION OF CULTURAL HERITAGE

The aim of the article is to define structural components of the system of digital representation of cultural heritage and to clarify the role of libraries as subjects of such activities. This study focuses on the analysis of interaction among cultural heritage objects, representative institutions, specialists, technological infrastructure, functional processes and users, which altogether form an integrated system of digital representation of cultural memory.

Research methods of this study are based on a system approach implemented via structural and functional analysis of relationships between the elements of this system. Drawn from information science and digital humanities, interdisciplinary methods are applied, along with the results of international studies on the effectiveness of digital libraries, principles of data interoperability theory and analysis of digitisation practices in Ukrainian libraries. Such a combination makes it possible to integrate technological and sociocultural dimensions of digital representation.

The scientific novelty grounds on the composition of the system of digital representation of cultural heritage and substantiating the role of libraries as a coordinating subject that aligns the activities of institutions, specialists, infrastructural solutions and functional processes. An integrative model of the system is offered, emphasising not a mere list of components but the nature of their interaction in the context of increasing demands for data quality, openness and interoperability.

Main conclusions. It is demonstrated that libraries have a dominant position within the system of digital representation of cultural heritage due to the combination of organisational, methodological and communication functions. They ensure coordination of digitisation, description, access and long-term preservation processes, as well as contribute to the development of users' digital competencies, support the integration of national resources into the international information space. Further development of the system depends on strengthening national digital infrastructure, aligning description and representation practices with European models.

Keywords: library; digital representation; cultural heritage; digital resources; digital collections; media platform.

Надійшла 25.11.2025

Прийнята 04.03.2026

Стаття була вперше опублікована онлайн 22.05.2026

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.